

ВОЛГЫН ЭРБЕГЭЭ БЕРЛИН ХҮРЭТЭР

ойн бүрт шэрүүн
ын эрье шадар ан-
хуу байдла тохоло-
лзий мушгэтай танк-
уудтай зовдог габ-
ар шэрээгдэн даг-
дөөр сорожилон га-
зар руу ябуулагд-
лан үе нэн...
... Дайшалхы машин-
нуудтай хууриуудыг эзэл-
гээн захиралта үгтэв.
Моторнуудтай хүсэтэ хүн-
нөөн соогур оркестрэй аял-
га дуулдахаа болон тунаж,
хуягта «хүлэгүүд» хойно
хоннохоо хууриуудтай, за-
вонд хашаа соогоо гара-
бад.
Тэднэй тэг дунда жагса-
лан командир Медведевэй
машинын багшын байруу
талаа «Бид илалдаа!» гэ-
н хажалханта үгнүүд бэ-
шээтэй.
...
Аажмахан урдажа
байхан Дон мурэнэй мүнөө
номгон гэж нэрлэхын огто
аргагүй: томо томо буунуу-
д нэрлэхын, снаряд, бомбо-
нуудтай тээрээн соогур Дон
мурэн дошхорон, орьелон бу-
сала, уур сүхалаар хөөн-
гэн сахиртайн долгинуу-
даа эрье тээхэн гажуугаар
шабуурдан тууна. Тэрнэй
баруун талын үндэр эрье
дээр зохид хайн бэхилдэ-
нүүдэй тээрээд, мурэнэй
зүүн эрьеөө поинтоно хуу-
р тэбижа байхан манай са-
пернуудыг нөмөхүд тарх-
аа байн үргэхин аргагүйгөөр
хирган шэрбэнд.
Нимэ нэгэ шанга тула-
даанай тулг дунда Павелай
турхан ахан (сапер байга)
танкистуудтай дугуй табил-
жа байгара, хүндөөр шар-
хатажа, эндэл, Дон мурэнэй
үндэр эрьдэ, дүү хүбүүн Па-
велдаа янаа баруулан юм...
Эхэ эхэ буунуудай нэ-
рэн, бомбонуудай шэрбэн
соогур манай яоган сэрэг-
шэд Дон мурэнэй гатажа,
саада эрьдэн гараад, хэл-
сээн ёһоороо хэдэн дахин хо-
гоон ракетнуудыг носохо-
тойн сасуу зороута утаа та-

бид. Командармын захира-
лалтан танкистуудыг довтол-
гоо орохо, хоёр талааа
хуягта машинануудай аба-
рга ехэ тулаандаа болохон
юм, гэж ветеран-танкист
Павел Иванович Медведев
үн холын маргашагтай
үйлэ хэрэгтэ ухалдаа. Тэр-
гээн, мүнөөнөөс ханан дурс-
ан хөөрөгтэ. — Комо хэргэ-
лэгдэж гү, али тоно түл-
шингөө дуталдахада, совет
танкистууд «тигнуудыг» ха-
жуу талаанаан оншоодуу-
лан нэвэр мурдгад байгаа. Хо-
монууд гэжээ нодэ саба-
лын заяагүй шэрхэн һинна-
жа, заримдаа бугагүйн
хүндэ сэмгэн руу тобшонууд
багсан шаагдадаг бай-
гаа, гэж дайшалхы маши-
наараа Берлин хүрэн ху-
нэй хөөрөгтэ, үнэншгүй
байхын аргагүй хан.
Дайшалхы машинын эки-
паж дурбан хүнөө бүрид-
дэг. Манай Буряад оронхо
Василий Коротев, Шэтэ хо-
тоо — Иван Горбачев гэг-
дэ Павелтай суг хамта дай-
шадга. Илалтыг шэрээл-
дэн табилдта. Нүүдэднэй
Тюмень нутагтай тархал-
тан утгай хүбүүн хан.
Нимэ нэгэ үйлэ шар-
муншөөн үе гэдэн ханга-
рашагтай — гэж хөөрхөн
ашаараа эхирхэн үргэж
хуягтай, бууралтан сайбар
хүтэй, даруу янзын энэ хүн
хөөрөгтэ яаралгүйн үргэл-
жүүлээ. — Хуягта маши-
нуудтай орохдоо хүнэй хо-
р гэдэнхэй жэжээгүй ха-
туу байхыг Прохоровко шэ-
дэрх тулаандаа совет тан-
кистууд харуулан юм даа...
Нэгтэ лейтенант Бондарен-
кин танкыг хоёр «тиг» хо-
рондоо хашажа, амидгаар
низа дараха хүсэлтэй шү-
нахайран довтолго. Тинх-
дэншөө совет офицер шоор-
дон мэргэжлүйгөөр, дүтхэн
дүржэ байхан «тиг» са-
шаа хорошоо. Дайсад тэрэ-

МОНГОЛДО ТУНАЛАМЖЫН ҮНЭТЭ ЖЭШЭЭ

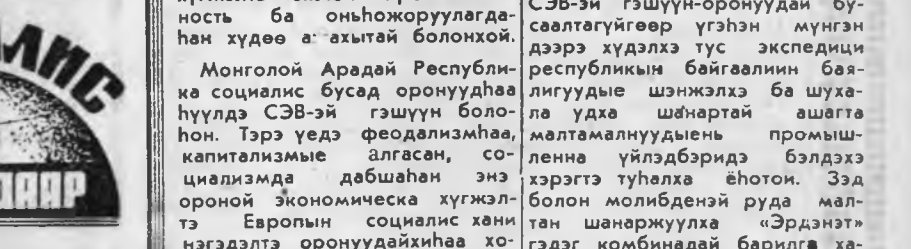
Социалист хани нэгдэлтэ
оронуудай ала болохо ту-
ламжа, Монголой ажабайда-
тай гол шухала асуудалнуудыг
шиндхэлгээд эдэ оронуудтай
нагта харилса холбоотой бай-
хан ушар хэдаа авадань
ажамжы шууд түргөөр хөгжөө-
лхэ арга олгонхой. СЭВ-эй гз-
шүүн болохо оронгоо сагнаа
(1962 он) хойшонхи үе соо
МНР-эй промшленна үйлдэ-
бэрим хэмжээ нэгэ хүн бу-
гдэн дээрэ абхада, хоёр дахин
шахуугаар дээшлээ, промш-
ленностин хөгжэлтын жэлэй
дунда зэргын хэмжээн 8,6
процент болохо, СЭВ-эй бусад
гзшүүн-оронуудайхнаа дээ-
шээ болохон байха юм. Ур-
галтын энэ хэмжээн байхыг
ондо энэл хэбээрээ үлээ
байна. Нүүлэй мэдээлэлэй
ёһоор, 1978 оной түрүүшын ха-
дэ жэлд МНР-эй промш-
ленна үйлдэбэрим хэмжээнэ
ургалта аяр 7 процент болоо.
Тихэдэн аха дүү бусад ор-
нуудай энэ үйлдэбэрим хан-
тын ургалта 5,5 процент боло-
но.
Улаан-Батарт зарлагдах
Гүйсэдхэжэ комитетэй заса-
дэн дээрэ СЭВ-эй гзшүүн-ор-
нууд ажажы болон соёл кул-
турьн хөгжөөлгөөр МНР-эй
үргэн туһаламжа саадагшай
хүргөөр бэлэн байна. Ту-
хайга нэгэ дугаар мэдүү-
лээ. МНР-эй экономикэ
шүүд түргөөр хөгжөөхэ бэ
ашаг урьшын дээшлүүлгэдэ,
шын түрүүн тусхай шэглэлтэй
удал болзорой програмда
оруулагдан объектнуудыг
барилдаа зориулагдан, үн
харилса холбоогоо саадагшай
улам үргэдхэ гэдэн тодор-
хой арга замуд харалагдаа.
Ушөө тикхэдэ МНР-эй геоло-
гийн талаар уласхоорондын
экспедициин байгуулагдаха
болохон тухай эхлээ шухала
СЭВ-эй гзшүүн-оронуудай бу-
саалтагүйгөөр үгдэн мүнэн
дээрэ худалтэ эхэ экспеди-
циин байгуулалтын баялаг
илгүүдэ шэжлээ ба шуха-
ла удаа шайртай ашгата
малтамалуудын промш-
ленна үйлдэбэрид бэлдэхэ
хэрэгтэ тулалха ёһотон. Эдэ
болон молибдэний руда мал-
тан шанаржуула «Эрдэнэт»
гэдэг комбиндэй барилга ха-
даа монгол-совет орнуудай
хамтын хүсөөр энхэн байга-
лын байгуулалтын ашгата
үйлдэбэрим хамжын байгуу-
лалтаа алхам болоно. Тус
комбинат дэлхэйн имээ үй-
дэбэриг арбан томо пред-
приятнуудай тоодо оролсо-
но юм.
Социалист хани нэгдэлтэ до-
тор экономикэс хөгжэлтын
талаар Монголой шэлээн
бэл нүүлэй үедэ бээ даанхай
байдалтай болохон олохон
оронуудтай толоомо жэжээ
болохо үгэнэ. МНР-эй нүүлэй
Куба СЭВ-эй гзшүүн-орон бо-
лохо, социалист энэ нэгдэлтэ
ашагтай тухайтай байхыгнэ
бодо байдал дээрэ мэдэржэ
байна. Мүн мэнэ хаяхан Вьет-
намай Социалист Республика
СЭВ-эй бүрин эрхэтэ гзшүүн-
нуудыг хөгжөөхэ зорилгоо
Монголой финансов ба тех-
но-экономикэс экз туһа-
ламжа хүргэнэ. МНР-эй эконо-
микэс хүсэ шадл хөгжөөл-
гэдэ Советскэ Союзтай оруул-
жа байдаг хубита тон эхэ
гзшээ Монголой хүтэлбэр-
лэгшдэй мэдүүлнэй ёһоор,
совет эрьдэй аха дүү ёһоной
туһаламжын аша үрлээ түрөө-
гүй ажажын нэгшье халбары
орон доторн үгэ. СССР-эй ту-
һаламжар Монгол орондо
промшленна ба худөө ажа-
жын олон арбад предприятие
барилдан байна, барилгын
хүсэ экхэ индустри байгуу-
лагдана, национальн кадр-
нууд болохо шадабери экхэ
тэй худэлмэршдэ болон
мэргэжлэдэ нурган бэлдэ-
дэнэ. Совет гүрэнэй ту-
һаламжар барилдан, шэ-
нэдэн хубилгагдан пред-
приятнуудтай мүнөө МНР-эй
промшленна бүхы продук-
циин 50 шахуу процент үй-
лэдэрилгэдэнэ.
ПРАГА. 1973 онойо филь-
шо Пругын баримтата филь-
мүүдэн студи 6500 гаран
янзын бага метражна лентэ-
нуудыг бүтээн гарган бай-
на. Тэдэнэй дунда орон до-
торхи, гададын үйлэ хэр-
гүүд, республикын ажалша-
дай ажабайдал, амжалта ту-
хай кино-туужанууд бни.
Уласхоорондын элдэб ки-
нофестивалинууд элдэб Че-
хословакиин баримтата филь-
мүүд 80 шахуу шагналда
хүртээн байха. Энэнь оро-
ной кино бүтээгшдэй үндэр
мэргэжэл шадабарине, тэ-
дэнэй худэлмэринүүдэй оло-
ной һонирхол үүсхэдгэ бай-
хы дахин дахин гэршэлнэ
бишуу.
Вьетнамай Социалист Рес-
публика. Хэдэн зуун хитэд
сэргээд гажалдн хубсана
үмөөд, энэ оройн хилэ ал-
хаж, хилэ шадар үймөө
татаха гэж зэргын аашуу-
дыг гаргаж үргэлжлөөр.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хорот-
ашын хойшолом.
ТАСС-ай фотохоршоко

районной туб Нархата тос-
гон байханы самодетельность
юм. Эндэ арадай театр худэл-
нэй артистууд нэгтэ бэшэ
жансана харалгануудта хабаа-
даа юм. Убэлэй үедэ холын фер-
муудад ябажа, малшадта хо-

УНШАГШАДТА ЭЛБГЭЭГДЭЭ

КПСС-эй Буряадай обко-
мийн пропаганда болон агит-
ацин татагтай үзмэрөөс ха-
раада хоёр дахин гардаг
«Агитаторай блокнот» эс-
лээтэ 19-дахин номер хэб-
лэгдэжэ, олон мянган уншаг-
шадта элбгээгдэбэ. «Полити-
ческэ шухала худэлмэр»
гэжэн КПСС-эй обкомой пар-
тийно-эмхидхэлэй хүдэлмэ-
рин татагыг даагша К. Шо-
мсовой статьягаар энэ номер
нэгдэлхэй. Республикын
партияна эхнй организаци-
нуудта болохо байхан тоо-
соото нугалтын суглаанууд
тухай дурсагданай статья
соо дэлгэрэнгүйгээр хэлэгдэ-
нэ байна.
Партийн Улаан-Удын гор-
комой пропаганда, агитацин
татагыг даагша В. Зайкина-
гай «Октябрийн тул дор»
гэжэн статья энэ номерто
толидоого. Тэрнэй Агуушэ
Октябрийн социалист револю-
циин 61 жэлэй ондо зори-
уулагданхай. Үнэгэршэ үе
соо манай үргэн дэлгэр Эхэ
орон дотор, Буряадай рес-
публикада болон хубил-
танууд тушаа энэ статья
соо тодорхойгоор хөөрөгдэ-
нэ.
Манай оройн комсомол-
шууд болон залуушууд, бү-
хы ажалшад залуушуудай
Бүхэсоюзна Ленинскэ Ком-
мунист Союзай байгуулагда-
наар 60 жэлэй ойн һайды-
рыг эдэ үдэрүүдтэ ажалы,
политическэ экхэ бэлдэлтэн
орон байдалда тэмдэглэбэ.
«Ленинэй заагарар ажа-
хуула, тэмсэхэ» гэжэн А. Ха-
таевэй бэлдэнэ материал
энэ һайдыртэ зориулагдан-
хай.
Байгша ондо КПСС-эй
Централнай Комитетэй элжээ-
хэ Пленумэй зүбшэнэ
«СССР-эй худөө ажажыг
саадагшай хүжөөхэ тухай»,
политическэ экхэ бэлдэлтэн
орон байдалда тэмдэглэбэ.
«Ленинэй заагарар ажа-
хуула, тэмсэхэ» гэжэн А. Ха-
таевэй бэлдэнэ материал
энэ һайдыртэ зориулагдан-
хай.
Байгша ондо КПСС-эй
Централнай Комитетэй элжээ-
хэ Пленумэй зүбшэнэ
«СССР-эй худөө ажажыг
саадагшай хүжөөхэ тухай»,
политическэ экхэ бэлдэлтэн
орон байдалда тэмдэглэбэ.
«Ленинэй заагарар ажа-
хуула, тэмсэхэ» гэжэн А. Ха-
таевэй бэлдэнэ материал
энэ һайдыртэ зориулагдан-
хай.
«Монополистууд «демо-
крати» гэжэ түрүн эрдэнэй
кандидат И. Стрижковскиин
статья толидоого.
Б. ВАНЧИКОВ.

ХИМИЙН ХҮГЖЭЛТЫН
ШЭНЭ ШАТАНУУД
БУХАРЕСТ. Социалист Ру-
мынгийн арадай ажажын эгзэн
хүгжэлтэ түгээс халбары бо-
лохо химическэ промш-
ленность һүүлэй үедэ илан-
гаан ажанма алхамуудыг хэ-
жэ байхыг. Ажалт байг-
ша оной ойн һарын тушада
орон дотор 120 шэнэ объект
ашагдалагда үгтэ. Тэрэ тоо-
доо Питешти хотын комби-
надакх нефтехимическэ ту-
хуурагшад түрүн-Мэ-
гжэ хууль хотын комбинатта
хуимическэ үтгэлүүдтэ үй-
лэдэрилдэг шүхүүдэ, Арад
болон Тыргу-Муреш хот-
нуудай предприятиенуудта
ашагдалагда ажиллэн шэнэ
технологическа линиүүдэ
эндэ дурдалтай.
Мүнөө ябажа байгаа та-
бан жэлэй туршада арадай
ажажын тус халбарин үйлдэ-
бэрлэдгэ продукция республи-
кын бүхы промшленна
продукциин 17,5 процент
болохо юм. 1985 он хүртээ
энэ тоо, баримта 25 процент
дээрэ хэжээ харатай.
Ушөө нэгэ жэшээ. Мүнөө
оронхой химическэ промш-
ленностин гурбан үдэрэй
туршада үйлдэбэрлэдгэ про-
дукци хэмжээгээрээ 1948
ондо Румынгийн бүхы про-
мшленностиин гарган про-
дукциитай тон адли боло-
хой. Табан жэлэй шиндхэ-
жээ гэдэг тодорхойлодоно
1978 ондо республикын про-
мшленностиин энэ халбары
3,100 мянган тонно хими-
ческэ үтгэлүүдтэ, 182 мян-
ган тонно синтетическэ кау-
чук, нилээд экхэ пластмасса,
бусад эдлэл, продукция үй-
лэдэриллэн гаргаха юм.
ЧССР-эй БАРИМТАТА
ФИЛЬМУУД
ПРАГА. 1973 онойо филь-
шо Пругын баримтата филь-
мүүдэн студи 6500 гаран
янзын бага метражна лентэ-
нуудыг бүтээн гарган бай-
на. Тэдэнэй дунда орон до-
торхи, гададын үйлэ хэр-
гүүд, республикын ажалша-
дай ажабайдал, амжалта ту-
хай кино-туужанууд бни.
Уласхоорондын элдэб ки-
нофестивалинууд элдэб Че-
хословакиин баримтата филь-
мүүд 80 шахуу шагналда
хүртээн байха. Энэнь оро-
ной кино бүтээгшдэй үндэр
мэргэжэл шадабарине, тэ-
дэнэй худэлмэринүүдэй оло-
ной һонирхол үүсхэдгэ бай-
хы дахин дахин гэршэлнэ
бишуу.
Вьетнамай Социалист Рес-
публика. Хэдэн зуун хитэд
сэргээд гажалдн хубсана
үмөөд, энэ оройн хилэ ал-
хаж, хилэ шадар үймөө
татаха гэж зэргын аашуу-
дыг гаргаж үргэлжлөөр.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хорот-
ашын хойшолом.
ТАСС-ай фотохоршоко

ХИЛЫН САНАНАА

БУДАПЕШТ. ВНР-эй Гү-
рэнэй суглаанай сессия энэ
болобо. ВСРП-эй ЦК-гай
Нэгдэлхэй секретарь Я. Ка-
дар, ВНР-эй Президиумтай
Түрүүлэгшэ П. Ложониц,
ВНР-эй Министруудай Со-
ветэй Түрүүлэгшэ Д. Лазар
гэгшэд тэрэндэ хабаагданай
байна. Депутатууд арай
гэгээрэлэй хөгжөөх, мүн
транспортныг хүтөөлгө гү
удал болзорой программа
белүүлхэ асуудалнуудыг
зүбшэн хэлсээ.
Хуралсал хадаа шэнэ хү-

ДУЙ ДҮРШЭЛӨӨ ХАЛАН АБАЛСАБА

БУХАРЕСТ. Аха дүү со-
циалист оронуудай — Болга-
рия, Венгрия, Вьетнамай,
ГДР-эй, Монголой, Польшын,
Румынгийн, Советскэ Союзай
ба Чехословакиин Партияна
дээдэ хургуулинуудай ба
Партияна академиүүдэй рек-
торнуудэй зүблөөн эндэ дү-
рбөө. «Социалист обществен-
ны эрдэм науцын үндэрөөр
хүтэлбэрлэхэ ба хуралсалай,
шынжэлгын ажал ябуулгын

ИТАЛИЙН КОММУНИСТУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

РИМ. Италийн област-
нууд, провинцинууд ба хоты
городуудай засагай нутагтай
зургаануудтай ородог комму-
нистуудай национальн эх-
гэдхэй конференци Италийн
Болоня хотодо болохо дү-
рбөө. Үргэн нинтэ ажалша-
дай аша тува хамгаалхаар
нутагтай засагай зургаанууд
та элбгээгдэнэ коммунист-
нуудай бэлдүүлгэд ажал
ябуулгын асуудалнуудыг 4
мянган делегат гурбан үдэр

Вьетнамай Социалист Рес-
публика. Хэдэн зуун хитэд
сэргээд гажалдн хубсана
үмөөд, энэ оройн хилэ ал-
хаж, хилэ шадар үймөө
татаха гэж зэргын аашуу-
дыг гаргаж үргэлжлөөр.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хорот-
ашын хойшолом.
ТАСС-ай фотохоршоко

14.00 — Дамжуулгын программа. 14.05 — Ороной телевизонно студинуудай баримата фильмуудай программа. 15.05 — «Н. Грибачевой поэзи». 15.30 — «Арадай уран бүтээл». 16.15 — Б. Ланшин. Р.С. Баята, артисти. 16.20 — Дамжуулгын 22.00 — «Хөхний эй чемпионтон» «Давегет» — «Дамжуулгын». 22.35 — Шинэ

